

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיים הגורם והמסידות
לאורו של האדמו"ר מקומאנא י"ט אוהר"ר שלום ספרין זצוק"ל

דוא"ל - <mailto:info@ohrshalom.net>

באינטרנט - <http://www.ohrshalom.net>

נר ה' נשמת אדם - העלון מוקדש לעילוי נשמות

מוניח מיכאל בן יוסף	בן יעקב סועד בת משה	יהודית בת שמאול	נעימה בת עבדאלה	מרגלית ליבה רחל בת משה
בויס מרים בת נחום	גונן יעל בת שלמה	הררי הלה בת אלטר	כץ שמחה בן גרשון	סעדה יעקב בן אלפונסו
ביזרמן שמחה בן טוביה	גלמן בילהה בת דוד	טייב דינה בת לזר	מסעודה בת יעקב	עוזיאל לילי בת עזריה
גלל אקאי בן בגומגן	קטן רחל בת יצחק	קשש מאיר בן מנדל	רפפורט חיה בת מאיר	שטיין חיה בת שמואל

העלון מוקדש לעילוי נשמת סבתי מרת מלכה אסתר בת ר' דוד יצחק ז"ל

ט' טבת תשס"ז **הד"נ - חברון - 16:24** **פרשת ויגש - מוצ"ש - חברון - 17:26** **שנה שנייה** **העורך - צחור נ.**

מאורות הפרשה - "ויגש אליו יהודה" סוד הגאולה **לעילוי נשמת שטיינברג יוסף בן משה ז"ל**

"ויגש אליו יהודה, כי יהודא הוא סוד הנוקבא, דהיינו תפלה, ויוסף הוא סוד גאולה". ומשמיענו הכתוב שנגשו זה לזה לזווג, עד "ולא יכול יוסף להתאפק", וגילה להם המוחין הללו. על הנ"ל נוכל לפרש את הפסוק "ויגש אליו יהודה ויאמר, בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, ואל יחר אפך בעבדך, כי כמוך כפרעה". הנה כאן הוא מביא סדר איך לגשת לתפילה ולבקש מה' שיושיע לו.

ואמר האדמו"ר זיע"א, כי בזמן שהאדם רוצה ללכת על דרך האמת, שאמת נקראת לשמה, כמו שאומר הרמב"ם בהלכות תשובה, אז הוא רואה שהוא רחוק מהאמת. והנה תפילה זו מלכות, הנקראת יחודא, שהיה מלך, היות שישראל בני מלכים הם, בני המלכות. כי המלכות נקראת כנסת ישראל, שהיא הכלל של נשמת ישראל, לכן כל אחד ואחד נקרא בשם "מלכות". וכשהוא הולך להתפלל לה' שיקרב אותו לעבודתו האמיתית, הנקראת אמת, אז הוא אומר לה', הלא אמרו חז"ל "בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין".

אם כן מה שאני מבקש ממך שתתן לי את האור תורה, הוא לא מטעם שאני צריך לגדלות המוחין. לכן "ואל יחר אפך בעבדך", מטעם כי כל האור תורה שאני מבקש, הוא לא בבחינת מותרות אלא בבחינת הכרחיות.

"כי כמוך כפרעה". היות שיש שני מלכים בעולם: (א) מלך מלכי המלכים, (ב) מלך זקן וכסיל, המכונה "פרעה הרשע". היות כי כמוך כפרעה, היינו שאין אני מרגיש שום גדלות בה', ואין לי חשיבות מהקדושה, אלא שהיא אותו טעם וערך כמו פרעה. ואפילו בזמן היותר חשוב, כששניהם עומדים באותו ערך, ואני צריך להכריע לקדושה או חס ושלוש לטומאה, וזה נקרא "כי כמוך כפרעה", ששניהם באותו משקל, וזהו כבר זמן הכי חשוב. ויש לפעמים שפרעה יותר חשוב מהקדושה. אם כן מה שהוא מבקש מה', שיגלה לו את אור תורתו, זהו מטעם הכרחיות, ולא מטעם שהוא רוצה גדלות.

לכן אמר, "ואל יחר אפך בעבדך". וזה פירוש "ויגש אליו יהודה", שאין הגשה אלא תפילה, שהיא בחינת מלכות. ויוסף הוא סוד גאולה, על דרך "ולא יכול יוסף להתאפק", וגילה לו את המוחין. וזה פירוש "ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו". ובזמן שה' מגלה את עצמו, אז "ולא עמד איש", אז האדם בטל מבחינת ישותו, ואז הוא מתחיל ללכת בדרך האמת.

מאורות המידות - מהי תפילה? **לעילוי נשמת תמרי שלמה בן לייבל ז"ל**

בפירוש דברי התורה בפרשתנו על הפסוק: "ויגש אליו יהודה", נחלקו רבותינו (מדרש רבה פר' צ"ג סי' ו'). רבי יהודה אומר: שניגש למלחמה, רבי נחמיה אומר: שניגש לפיוס, רבנן אמרו שניגש לתפילה ורבי אלעזר אומר: שניגש ואמר, אם למלחמה - אני בא, אם לפיוס - אני בא, ואם לתפילה - אני בא. והנה, על דברי רבי יהודה שאמר, שניגש למלחמה, מובא בחז"ל שהיתה מלחמה ממש, עד אשר פחד יוסף שיחריבו את כל מצרים. ודברי רבי נחמיה שאמר שניגש לפיוס - זה נראה על פי פשטות הפסוק. אך דברי רבנן שאמרו שניגש לתפילה צריכים ביאור, כי מה השייכות של תפילה לפסוק זה?

ועוד יש לדייק בפסוק שהרי כבר דיבר יהודה עם יוסף לפני שניגש, כמו שנאמר: "מה נאמר לאדוני" אם כן להיכן ניגש יהודה? ונראה לבאר על פי מה שמובא בשם הצדיקים, שיכול אדם לדבר ולספר מדברי העולם, ולכוון באותה השעה על ענינים שמיימים ולעורר רחמי שמים. וזה נראה מה שכתוב "ויגש אליו יהודה" שניגש לדבר על ענין חדש. יהודה נעמד לדבר אל יוסף, אולם כאן כיוון דבריו כלפי מעלה - כלפי השם יתברך כאומר: רבונו של עולם! ראה מה קורה כאן הלא המצב ממש בסכנת נפשות - יעקב אבינו ח"ו יכול למות מרוב צערו, והלא אתה ה' מסובב כל הסיבות והמקרים, על כן אנא, רחם עלינו. וכל אדם יכול ללמוד מכך, לכל מצב שנקלע שלא יפעל רק בדרך הרגילה והטבעית, אלא שיכוון את לבו לאביו שבשמים, כי בידו לשנות את המצב בין רגע.

מאורות הדרש – "ויפול על צוואריו ויבך על צוואריו עוד"

קריאת שמע צריכה להיות מתוך הרהור תשובה על הפסוק בפרשתנו: "ויפול על צוואריו ויבך על צוואריו עוד" מפרש רש"י "אבל יעקב לא נפל על צוואריו יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע".

בספר "גבעת פנחס" מביא שרבים תמהו על זה, האם באמת לא היה לו שעות אחרות ביום לקרוא קריאת שמע, לפני הפגישה עם יוסף או אחרי הפגישה. מדוע דווקא בשעה כה גורלית - פגישה שלאחר פרידה בת עשרים ושנים שנים, מצא יעקב אבינו ע"ה לנכון לקרוא קריאת שמע באותה שעה.

ומתוך, שהנה ידוע שהפסוק "שמע ישראל" של קריאת שמע, יש במילים "שמע" ו"אחד", ע' וד' גדולים שזה אותיות "עד" (מלשון עדות), לומר בזה שכל הקורא קריאת שמע הוא עד המעיד שהשם אלוקינו הוא אחד, ולכן כתוב בספרים הקדושים שלפני קריאת שמע צריך להרהר בתשובה שלא יהיה בכלל "אל תשת רשע עד".

ובעניין זה מפרש בספר "אגרא דכלה" על הפסוק "לא יקום עד אחד באיש" דהיינו העדות שאומרים באחד שבקריאת שמע, "לכל עון ולכל חטאת", כלומר, לא יקרא קריאת שמע ברגע שיש בו עון, אלא ירהר תחילה בתשובה שיהיה עד כשר, עיי"ש.

ומאביו ז"ל כותב ששמע לתרץ עוד מעניין זה על מה שמקשים על הפסוק בפרשת שופטים "מי האיש הירא ורך הלבב, ילך וישוב לביתו" (דברים כ, ח) שפירש רש"י "הירא מעבירות שבידו", והקשו שהרי בתחילה אומר הפסוק "שמע ישראל אתם קרבים היום" וגו' (פסוק ג), ומפרש רש"י "אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שיושיע אתכם", אפילו שנשאר לכם רק מצוות קריאת שמע, בזה אתם ראויים שיושיע אתכם, אם כן איך אחר כך הוא אומר "מי האיש הירא ורך הלבב", שמפחד מעבירות שבידו, הרי אמר מקודם שמספיק מצוות קריאת שמע להצילם.

ואם כן למה אומר כעת שהירא מעוונות שבידו ישוב מהמלחמה, האומנם אין בידו אפילו מצוות קריאת שמע? אלא לפי הנ"ל מתורץ היטב, כי על ידי עבירות שבידו, נעשה רשע ופסול לעדות, ואז אינו מועיל לו העדות של קריאת שמע.

ולפי זה יובן מדוע דווקא בדיוק בזמן הפגישה עם יוסף קרא יעקב אבינו קריאת שמע, כי עד שלא ראה את יוסף, היה פוחד שיירש גיהנום כמו שפירש רש"י על הפסוק "כי ארד אל בני אבל שאולה": "סימן זה היה מסור בידי מפי הגבורה, אם לא ימות אחד מבני בחיי, מובטח לי שאיני רואה גיהנום", א"כ עד היום לא היה יכול לקרוא קריאת שמע ולהעיד על אחדותו יתברך בתום לב, כי חשש אולי הוא פסול לעדות, כי הרי יורש גיהנום, ואז אינו מועיל לו הקריאת שמע מאומה, אבל עכשיו שראה שיוסף חי, אם כן לא יירש גיהנום ולכן אמר "אמותה הפעם".

וזהו שפירש רש"י "סבור הייתי למות שתי מיתות, עכשיו שעודך חי, לא אמות אלא פעם אחת", אם כן אינו עוד בעל עבירה, ולכן קרא יעקב אבינו קריאת שמע ביישוב הדעת ונפש שמחה באותה רגע שהתגלה לו שהוא ראוי להעיד על אחדותו יתברך ואז שפיר מועיל עדותו.

מאורות הזוהר – בשעה שאדם קם בבוקר

לפעמים משאיר הקב"ה את החוטא בעולם אם רואה שאחר כך ייטיב מעשיו תאנא בשעתא וכו': למדנו, בשעה שהאדם קם בבוקר, עדים עומדים לנגדו ומעידים עליו, והוא אינו משגיח, והנשמה מעידה עליו בכל עת ובכל שעה, אם שומע, טוב. ואם אינו שומע, הרי הספרים פתוחים והמעשים נכתבים. אמר ר' חייא, אשריהם הצדיקים, שאינם מתייראים מפני הדין לא בעולם הזה, ולא בעולם הבא. וזה שכתוב: "וצדיקים ככפיר יבטח". וכתוב, "צדיקים יירשו ארץ".

רבי חזקיה פתח וכו': רח"פ ואמר, "ויהי השמש לבא ותרדמה נפלה" וגו' (בראשית טו). מקרא זה בארוהו, אבל זה סוד יום הדין הקשה המוציא את האדם מעולם הזה. כי למדנו, כשהגיע הזמן שהאדם יוצא מעולם הזה, זמן ההוא הוא יום הדין הגדול, שנחשך השמש מלהאיר אל הלבנה, כמו שכתוב, "עד אשר לא תחשך השמש" - זה נשמה הקדושה שנמנעת מן האדם שלשים יום מטרם שיצא מן העולם, ורואה שהצלם נמנע ממנו ואינו נראה.

מאי טעמא אהמנעת וכו': שואל: מהו הטעם, שהצלם חלף ממנו. ומשיב, משום שהנשמה הקדושה נסתלקה ועברה ממנו ואינה נראה, שאל תאמר, כשהאדם מת ונחלש נעברה ממנו הנשמה, אלא כשהוא בחייו, בכל כוחו, נעברה ממנו הנשמה. ואינה מאירה אל הרוח, והרוח אינו

מאיר אל הנפש, או נעבר ממנו הצלם, ואינו מאיר לו. מיום ההוא והלאה, הכל מכריזים עליו שימות, ואפילו עוף השמים. מה הטעם, משום שהנשמה נסתלקה ממנו, והרוח אינו מאיר אל הנפש, אז הנפש נחלשת, ואכילה וכל תאות הגוף מסתלקות ועוברות ממנו.

ואמר ר' יהודה וכו': ואר"י, ואפילו כל זמן שאדם נופל למשכב, ואינו יכול להתפלל, הנשמה נעברה ונסתלקה ממנו, ואז אין הרוח מאיר לנפש עד שדנים דינו של האדם. ואם דנים אותה לטוב, אז חוזרת הנשמה למקומה ומאירה לכל, דהיינו לרוח ולנפש, וזהו בזמן שהדבר תלוי בדין. ובזמן שאין הדבר תלוי בדין. כי כבר נחרץ דינו למות, הנה שלושים יום מקדמת הנשמה לכלם ומסתלקת, והצלם נעבר ממנו.

תאנא בזמנא דדיינין וכו': למדנו, בזמן שדנים את האדם למעלה, מעלים את נשמתו לבית דין, ודנים על פי דיבורה, והיא מעידה על הכל ומעידה בכל מחשבות רעות שהרהר האדם, אבל במעשים רעים אינה מעידה, משום שכולם כתובים בספר. ועל כל דבר דנים את האדם בשעה שדנים את האדם למעלה, הן על מחשבות והן על מעשים. ואז הגוף נמצא בצרה יותר מבשאר זמנים.

אי דיינין ליה וכו': אם דנים אותו לטוב, אז מניחים אותו, וזיעה יוצאת על הגוף, והנשמה חוזרת אח"כ ומאירה לכל. דהיינו לרוח ולנפש. ולעולם אין אדם מתרפא מחליו עד שדנים דינו למעלה, ואם תאמר. הרי כמה חיבי עולם וכמה רשעי עולם עומדים על קיומם דהיינו שמתרפאים ממחלתם, ומשיב, אלא הקב"ה משגיח בדינו של אדם, ואע"פ שעתה לא זכה, אם רואה הקב"ה שלאחר כך יזכה, דן אותו לטוב. או לפעמים שיוליד בן שיהיה צדיק בעולם, וע"כ דן אותו הקב"ה לטוב.

וכל עובדיו ודיניו וכו': וכל מעשיו ודיניו של הקב"ה הוא לטוב, ובכולם הוא משגיח, כמ"ש "חי אני נאם ה'" וגו' ומשום זה כל אלו רשעי עולם שחוזרים לבריאותם, הקב"ה דן אותם לטוב. ולזמנן דאינון מרעין וכו': ולפעמים שהמחלות כבר השלימו זמנם שהוטל עליהם לייסר את האדם, כמו שאתה אומר "וחלאים רבים ונאמנים", שעושים בנאמנות, דהיינו שכששורים על האדם, הם מסתלקים לאחר שמלאו את זמנם, הן לצדיקים והן לרשעים, והכל נעשה בדין כמו שאמרנו.

מאורות היכל הברכה – ויניהלם בלחםבכל מקנהם

כתב הסבא קדיש"א מהר"א א [בראשית, מ"ו, י"ז] וז"ל "עין לק"ת, כי אותן ק"ל שנה שהיו בגלות מצרים קודם לידת הגואל היה ללבן אותן ניצוצין שהיו בני בניהם של דור המבול, היו סוד מצרים של יוסף להחזירם אל הקדושה בסוד ברית עליון, לפי שיצאו משם בסוד קרי, ואלו הם הערב רב של משה, ג"כ והעיקר היה שדיבקו עצמן אל יוסף הצדיק נתדבקו הרבה ניצוצין ביוסף הצדיק והן הן "מקניכם" "מקניהם" ביוד, שהביאו אל יוסף הרבה נשמות. ובאמת ולא ניתקנו עדיין ולכן אמר "ויניהלם בלחם בכל מקנהם" לפי פשוטות "מקנהם" אין שם יוד, דלא קאי על הניצוצין. ועוד שהנשאר שלא נתדבק ביוסף לא ניתקן ולכן דין "מקנהם" חסר יוד.

מאורות הסיפור החסידי – הרה"ק רבי דוד מלובין זצוק"ל

הרה"ק רבי דוד בן רבי יוסף תלמיד הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא, ומהחוסים בצל הרה"ק מרוז'ין ומיושבי שולחנו. כשרבים החלו להשכים לפתחו ברח לארץ הקודש ואיזה את עיר הקודש צפת למושב לו, אך גם שם נדף ריחו הטוב כצלוחית של פליטון ורבים טובים מחסידים ואנשי מעשה דבקו בו. ביום ז' טבת תרנ"א כתב את צוואתו ולאחר שלוש שנים מיום ליום בז' טבת תרנ"ד אתקטר בהאי קטרא לחיי עלמא ומנ"כ בבית החיים צפת.

היה לו בן יחיד וביום ערב שבת קודש בפניא מעלי שבתא של שמחת העליה לתורה שלפני החתונה ירדו גשמים עזים בעיר הקודש צפת ת"ו והתקרה שהיתה עשויה מעפר וטיט נרטבה מאוד, וכשנכנסו לבית המדרש לתפילת המנחה ראו שהשולחן נטרטב מהגשמים ורצו להזיזו למקום אחר, וכשאחזו האב ובנו את השולחן להזיזו קרסה התקרה ונפלה, ופקחו את הגל, וכשראו שכבר אינו בין החיים רח"ל, הכניסוהו לחדר צדדי שבבית המדרש, ורבי דוד התנהג כל השבת כאילו לא אירע דבר.

כצאת השבת התעלף ואמר "וואס זענען מיר אזוי פיל זינדיג, אז מיר זענען גורם אזא צער פאר די שכינה", שהרי מובא (חגיגה טו:) בזמן שאדם בצער שכינה מה אומרת קלני מזרועי, ומה מאוד גדול חטאי שבעטיי נגרם צער כה רב לשכינה הקדושה. אותו בן היה מאורס לבתו של רבי מרדכי לידר, ומאותו יום מר הפסיק רבי מרדכי לבוא אל רבי דוד שלא להזכיר את הצער ועגמת נפש, ושלח לו רבי דוד לאמר "הפסדנו את קשרי החיתון האם נפסיד גם את הריעות והחברותא בינינו"!

הרה"ק רבי מרדכי סלונים אמר בשם צדיקים שמה שקרה לו כך היה משום שלא קיים את פקודת הרה"ק מרוז'ין שציוה עליו ליטול על עצמו את אדרת הנשיאות והנהגת העדה. לאחר האסון המר שאירע לו שלח לשאול ממרן הס"ק מסלאנים האם לשנות דירתו משום "משנה מקום משנה מזל", ושלח לו הס"ק "זאלסט משנה זיין א - תנועה שבלב" [תשנה תנועה בלב].

מאורות לילדים ונוער – הרה"ק רבי אברהם אבא לייפער מפיטסבורג זצוק"ל

רבינו הוא בנו של הרה"ק רבי יוסף מפיטסבורג, נכדו של הרה"ק רבי בערצ'י מנדבורנא, ונינו של הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זצוק"ל. רבינו למד בישיבות ראחוב וסקקליד באירופה, והוסמך להוראה בגיל שש עשרה על ידי הרב מראחוב, לאחר נשואיו הקים עולה של תורה בניו-ג'רסי שבאמריקה, לאחר פטירת אביו מילא את מקום אביו בפיטסבורג.

לאחר כמה שנים עלה לארץ הקודש והתגורר באשדוד, קירב רחוקים והקים עולה של תורה בעיר ורבים השיב מעוון בזכות אצילות מידותיו ותפילותיו המרוממות. באם הוצרך פעם להוכיח מישהו היה עושה זאת בדרך עקיפה שלא יתבייש המוכח. פעם אמר הרבי: כתוב בחז"ל, שכל מי שבידיו להוכיח, ואינו מוכיח, נתפס באותו עוון.

כלומר, הסביר הרבי, כל מי שבידו - מי שיכול לרמוז בידו בלבד, בלי להוכיח בפיו בצורה מפורשת, ואינו נוהג כך - נתפס באותו עוון. רבים מכל רחבי תבל היו באים להתברך מפיו. פעמים כשגבר זרם האנשים, ולכל אחד מהם צרות ובעיות קשות מנשוא, היה הרבי פונה לקב"ה ואומר לו: "רבנו של עולם, האם ביקשתי מיהודים נדכאים אלה לבוא אלי? אין זאת, אלא שאתה אבא רחמן שלחת אותם. ואם כבר הבאת אותם הנה, וצרות צרורות בידיהם, אנא, שלח גם את ישועתם!" כשערך את שולחנו וחילק "שירים" לאנשים שצבאו על שולחנו.

רק לאחר שחילק, נטל לעצמו ממה שנשאר בצלחת. פעם הסביר הרבי את מנהגו זה ואמר: "רוצה אני לאכול שירים של הציבור, ולא חלילה, שהציבור יאכל שירים ממני, כי מי אני ומה אני לעומת חשיבותו של הציבור?" טרם פטירתו בשעת בוקר מוקדמת הרבי טייל עם ר' זלמן, כשהוא שואף את אוירו הצח של הבוקר הצלול. דקות מספר שתק הרבי, כשהוא שקוע בשרעפיו.

לפתע פנה לר' זלמן ואמר: "צדיקים - טרם פטירתם מברכים: "שהכל נהיה בדברו". מסבירים, שאת ה"שהכל", היינו הברכה הראשונה, עושים כאן, ואת הברכה האחרונה עושים כבר בעולם האמת. אבל אני אסביר לך פשוט אחר", המשיך הרבי, "הרי אסור לו לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה, והרי כשעובר אדם לעולם שכולו טוב, נהנה הוא מאוד, על הנאה זאת יש לברך "שהכל". נערך בעזרת הספר "אבא לכולם"

החידה השבועית -

- א. מה הפירוש "והאדמה לא תשם"?
- ב. היכן רואים שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו?
- ג. מה הפירוש "ותלה"?
- ד. "כל הנפש הבאה ליעקב", מדוע נאמר "הנפש" לשון יחיד?
- ה. היכן הייתה "רעמסס"?
- ו. היכן מצינו שהבטיח הקב"ה ליעקב שיזכה להיקבר בארץ ישראל?

השאלות ניתן לשאול אצל הרבנים "אור שלום" קריית אריזת ג.ב. 88 מיקוד 90100

☛ השיעור השבועי המקיים בכל יום מאישי בבית אב"ד מק"ט בניין 400 כססה 21:30 הציבור מוזמן ☛